

SAKSFRAMLEGG

Arkivreferanse: 2024/392-2

Saksbehandler: Elin Paula Kvitberg

Saksgang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
32/24	03.06.2024	Styret Helse Nord IKT HF

Redegjørelse for virksomhetens arbeid etter åpenhetsloven

Innstilling til vedtak

Styret i Helse Nord IKT HF inviteres til følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord IKT HF godkjenner redegjørelsen for aktsomhetsvurdering i hht. Åpenhetsloven for 2023.
2. Styret i Helse Nord IKT HF ber om at redegjørelsen legges til digital signering for styremedlemmene.
3. Styret i Helse Nord IKT HF ber om at signert redegjørelse publiseres på Helse Nord IKT HFs nettsider i henhold til krav i åpenhetsloven.

Sammendrag

Etter åpenhetsloven skal virksomheter fremme respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester, samt sikre allmennheten tilgang til informasjon om dette. Loven pålegger virksomhetene å gjennomføre aktsomhetsvurderinger og redegjøre for disse i en signert rapport som skal offentliggjøres senest 30. juni. Styret bes godkjenne og signere rapporten for publisering innen tidsfristen.

Bakgrunn

Saken kommer opp som følge av lovkrav.

Saksutredning

Åpenhetsloven pålegger virksomhetene et helhetlig ansvar for menneskerettigheter og arbeidsforhold i leverandørkjeden.

Både før og etter ikrafttredden av åpenhetsloven var det liknende regulering andre steder i lovverket som for eksempel lov om offentlige anskaffelser § 5 miljø, menneskerettigheter og andre samfunnshensyn, § 5a forskrifter om arbeidsforhold, sosiale forhold og arbeidslivskriminalitet samt § 6 forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

Utover gjeldende lover har Helse Nord IKT HF retningslinjer som berører området som Retningslinjer for leverandørkontakt, Etiske retningslinjer og Miljøhåndbok. Området har således ikke vært et lov- eller regeltomt område før ikrafttreddelsen av åpenhetsloven.

Plikter etter åpenhetsloven påhviler avtaleparten i anskaffelsen. Helse Nord IKT HF er part i noen avtaler, men forvalter i hovedsak anskaffelser og avtaler på vegne av Helse Nord RHF. Det innfortolkes i oppdraget at Helse Nord IKT HF skal påse at det utføres aktsomhetsvurderinger i avtaler som forvaltes på vegne av Helse Nord RHF. I tillegg har helseforetakene anskaffet avtaler som de selv forvalter, men hvor Helse Nord IKT HF leverer infrastruktur og plattform.

I medhold av Oppdragsdokument 2019 punkt 8.3 nr. 1 utfører Sykehusinnkjøp HF alle anskaffelser over NOK 100 000 for Helse Nord IKT. Som ledd i dette arbeidet, utfører Sykehusinnkjøp HF også aktsomhetsvurdering for de anskaffelsene som gjennomføres av dem. Dette gjelder ikke avtaler som er inngått før Sykehusinnkjøp HF ble opprettet i 2016. Sykehusinnkjøp HF er imidlertid medlem av Etisk Handel Norge og har på grunn av krav til medelsskapet, drevet med aktsomhetsvurderinger i leverandørkjeden fra før åpenhetsloven trådte i kraft. Kravene til rapportering fra Etisk Handel Norge er strengere enn etter åpenhetsloven.

Sykehusinnkjøp HF sin redegjørelse for aktsomhetsvurdering er dermed et viktig dokument for HN IKT sin redegjørelse.

Aktsomhetsvurderinger foretas ut fra en risikovurdering av flere forhold hvor risikoutsatt bransje og geografiske forhold er relevante vurderingskriterier. IKT hardware er ansett som risikoområde, samt handel med Kina. Videre anses sky som miljøutfordrende, og spesielt Kunstig intelligens, fordi det er svært energikrevende tjenester.

Det vises til vedlagte redegjørelse for aktsomhetsvurderinger for 2023 for nærmere informasjon.

Administrerende direktørs vurdering

Redegjørelsen er gjennomgått av ledergruppa i Helse Nord IKT HF. Alle anskaffelser som håndteres av Helse Nord IKT HF vil fortsatt gå gjennom Sykehusinnkjøp HF, og dermed blir det utført aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven. Dette er det mest hensiktsmessige handlingsalternativet for å sikre best effekt, ettersom man sammen kan bli en aktør som kan påvirke utviklingen i leverandørkjeden.

Administrerende direktør anbefaler styret å godkjenne redegjørelsen for aktsomhetsvurderinger for 2023, og at den signeres digitalt av alle styremedlemmene. Redegjørelsen vil deretter bli publisert på Helse Nord IKT HFs nettsider.

Oddbjørn Schei

Administrerende direktør

Dette saksframlegget er elektronisk godkjent og innehar derfor ikke håndskrevet signatur.

Vedlegg:

- 1 20240516 Redegjørelse aktsomhetsvurdering for 2023
- 2 SHI Utkast til redegjørelse-for-aktsomhetsvurderinger-2023

Redegjørelse for rapporteringsåret 2023 for Helse Nord IKT Helseforetak

Introduksjon

Privat og offentlig sektor kjøper inn varer og tjenester for store summer i året. Våre kjøp av varer og tjenester kan ha stor påvirkning på mennesker, samfunn, klima og miljø samt dyr i både positiv og negativ retning.

Åpenhetsloven trådte i kraft 1.7.2022. Formålet er å sikre at virksomheter fremmer respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ved produksjon og levering av varer og tjenester, og er et virkemiddel for å fremme FNs bærekraftsmål. Det kreves at man bruker sin posisjon i leverandørkjeden til å sikre grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Åpenhetsloven forplikter virksomhetene til å gjennomføre aktsomhetsvurdering. Med aktsomhetsvurdering menes systematisk arbeid med å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan man håndterer risiko for negativ påvirkning, samt plan for å rette opp skade for mennesker, samfunn og miljø.

I helsesektoren har man et eget organ Sykehusinnkjøp Helseforetak (HF) som gjennomfører anskaffelser på vegne av alle helseforetakene i landet og i denne forbindelse ivaretar kravene etter åpenhetsloven for helseforetakene. Denne aktsomhetsvurderingen bygger på informasjon fra og redegjørelse om aktsomhetsvurdering fra Sykehusinnkjøp HF. Sykehusinnkjøp HF er medlem av Etisk Handel Norge, og Sykehusinnkjøp HF sin aktsomhetsvurdering er derfor basert på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modell for aktsomhetsvurdering

Aktsomhetsvurderinger innebærer at man er åpen om de utfordringene som er og at man håndterer dem på best mulig måte i samråd med sine interessenter.

Sykehusinnkjøp HF utfører alle anskaffelser for Helse Nord IKT. Sykehusinnkjøp HF anskaffer og forvalter avtaler for rundt 40 milliarder kroner årlig, og som ledd i dette jobber Sykehusinnkjøp HF systematisk med samfunnsansvar generelt og aktsomhetsvurderinger spesielt. Av denne grunn blir Helse Nord IKT HFs arbeid med samfunnsansvar og aktsomhetsvurderinger i forbindelse med kjøp av varer og tjenester, utført av Sykehusinnkjøp HF, og det vises derfor til deres «Redegjørelse rapporteringsåret 2023».

Åpenhetslovens aktsomhetsvurdering består av seks trinn og beskriver hvordan virksomheter kan jobbe med ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis.

Redegjørelsen er i hovedsak inndelt i avsnitt basert på denne modellen.

1. Nøkkelinformasjon om bedriften og leverandørkjeden

Det skal gis en generell beskrivelse av hvordan virksomheten er organisert, driftsområde, varer og tjenester som tilbys, markeder virksomheten operer i mm.

Nøkkelinformasjon om bedriften.

- **Navn:**
 - o Helse Nord IKT Helseforetak (HF).
- **Adresse og hovedkontor:**
 - o Stakkevollveien 35, 9010 Tromsø.
- **Viktigste merker, produkter og tjenester:**
 - o Helse Nord IKT HF leverer i hovedsak IKT-tjenester til sykehus i Nord-Norge (spesialisthelsetjenesten), men også varer som PC-er og mobiler med tilbehør.
- **Beskrivelse av bedriftens struktur:**
 - o Helse Nord IKT HF er et heleid datterforetak av Helse Nord Regionale Helseforetak. Det er etablert for å drifte og utvikle IKT-tjenester til de øvrige helseforetakene i foretaksgruppen Helse Nord og tilknyttede virksomheter.

- Helse Nord IKT HF er en offentlig virksomhet. Anskaffelser og innkjøp er omfattet av lov og forskrift om offentlige anskaffelser.
- De IKT-tjenestene og varene som Helse Nord IKT HF leverer, er anskaffet av Sykehusinnkjøp HF. Sykehusinnkjøp HF er en innkjøpssentral for spesialisthelsetjenesten etter forskrift om offentlige anskaffelser § 4-3 bokstav a. Det er delvis eid av Helse Nord Regionale Helseforetak.
- **Omsetning i rapporteringsåret:**
 - I 2023 omsatte Helse Nord IKT HF for 945 millioner kroner.
- **Antall ansatte:**
 - Det var i gjennomsnitt 425 ansatte i Helse Nord IKT HF.

Informasjon om leverandørkjeden, anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten.

- **Generell beskrivelse av bedriftens innkjøpsmodell og leverandørkjede:**
 - Anskaffelsene gjennomføres av Sykehusinnkjøp HF.
 - Anskaffelsene kan deles inn i tre nivå: nasjonale, regionale og lokale. Anskaffelser under kr 100 000 foretas av Helse Nord IKT HF, men det er normalt få av dem.
 - Alle leverandører skal likebehandles. De kan ikke diskrimineres på grunn av nasjonalitet ol. Ifølge forskriften kan leverandøren avvises dersom han ikke oppfyller visse minimums standardkrav.
 - Det vises til Sykehusinnkjøp HF sin årsrapport for 2023 side 7 og følgende for nærmere informasjon om leverandørkjeden.
- **Innsatsfaktorene:**
 - Innsatsfaktorene i de IKT-tjenestene som Helse Nord IKT HF leverer til sykehusene, er i hovedsak arbeidskraft, men også råvarer til sluttbrukerutstyr som PC-er og mobiler. Kina er det sentrale geografiske området for IKT hardware. Ut over dette er det nasjonale og internasjonale transporttjenester som er aktuelle innsatsfaktorer.
- **Mål og prioriteringer:**
 - Det vises til Sykehusinnkjøp HF Redegjørelse rapporteringsåret 2022 side 8-10.

2. Forankring av bærekraft i virksomheten

Det skal gis en generell beskrivelse av hvordan virksomheten har forankret arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold for å avdekke negative konsekvenser i interne retningslinjer og rutiner.

Forankring av ansvarlighet innebærer å ha strategier, planer og relevante policyer og rutiner for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, leverandørkjeden og forretningsforbindelser og innebære tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten.

Det overordnede ansvaret for aktsomhetsvurderinger ligger hos administrerende direktør. Juridisk enhet i direktørens stab har ansvar for anskaffelser og helhetlig avtalestyring, og er kontaktpunktet mot Sykehusinnkjøp HF. HR i stab har ansvar for HMS og ytre miljø, samt etiske retningslinjer.

Helse Nord IKT HF har Miljøhåndbok, ytre miljø, vedtatt 10.11.2017, Retningslinjer for leverandørkontakt revidert 10.6.2022 og Etiske retningslinjer vedtatt 5.6.2016 og sist oppdatert 19.6.2022.

Sykehusinnkjøp HF har vært medlem av Etisk Handel Norge i flere år. Sykehusinnkjøp HF har derfor arbeidet strukturert og målrettet med etisk handel i flere år. I 2017 vedtok Sykehusinnkjøp policy for samfunnsansvar etter en innspillrunde i helseregionene. Sykehusinnkjøp HF har innarbeidet hensyn til samfunnsansvar mv. i de prosesser og rutiner som gjelder for anskaffelser, jf. deres Redegjørelse rapporteringsåret 2023 punkt 1.A.3, side 13.

Sykehusinnkjøp HF arbeider med å opprette IKT-området som egen kategori i løpet av 2024. Som ledd i dette utarbeides det en egen samfunnsansvarsanalyse for kategorien som da vil gjelde for IKT-anskaffelser.

I de konkrete anskaffelsene har prosjektledere/tjenesteansvarlige og andre som deltar i anskaffelsen fra Helse Nord IKT HF sin side, ansvar for å klargjøre behovene og stille krav til anskaffelsen. I denne forbindelse stilles det krav til bærekraft som klima og miljø, serisitetsbestemmelser og etisk handel i kontraktkjeden. Etter at anskaffelsen er utført av Sykehusinnkjøp HF, har avtaleforvalterne i Helse Nord IKT HF ansvar for og oppgaven med å forvalte kontrakten så lenge den varer.

3. Negativ påvirkning eller skade

Det skal det gis opplysninger om faktiske negative konsekvenser og risiko som virksomheten har avdekket gjennom sin kartlegging i forbindelse med aktsomhetsvurderingen etter § 4.

Sykehusinnkjøp HF har identifisert risiko for negative påvirkninger eller skade på mennesker, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og forretningsforbindelser. Helse Nord IKT HF har i løpet av 2023 hatt dialog med Sykehusinnkjøp HF om risikoen.

Det er så langt ikke avdekket konkrete faktiske negative konsekvenser, men det er identifisert risikoområder av vesentlig betydning for Helse Nord IKT HF som det arbeides med, se Sykehusinnkjøp HFs Redegjørelse rapporteringsåret 2023 side 19 følgende.

IKT-anskaffelser er identifisert som høyrisikoområde, og er valgt ut som et prioritert område fordi det er høy risiko for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter i verdikjeden.

Når det gjelder IKT, gjelder risikoen produkter som hardware og klienter som PC-er, mobiltelefoner mm. Videre er det viktig med informasjon og kunnskap om produksjonsland, og derfor er sporbarhet viktig. Det geografiske området for IKT-produkter er Kina, men det foregår også produksjon i Taiwan og Malaysia. For eksempel er Taiwan markedsdominerende på chip/datakort. Dette har ført til en stor migrasjon til et land hvor migrantarbeidstakere ikke har et lovbeskyttet vern. Risikoene ved handel med IKT-utstyr fra disse landene gjelder spesielt etisk handel og transport.

På personellkjøp/ konsulentttjenester, anses land som Ukraina og India som risikoområder på grunn av etisk handel.

Helse Nord IKT HF har vedtatt en skystrategi. Et av de seks overordnede prinsippene er at Helse Nord-gruppen skal følge en sky først-strategi. Begrunnelsen er at skytjenester gir raskere og bedre tilgang på moderne teknologi og digitale tjenester enn å etablere tjenester i egne datarom, og kapasiteten og mulighetsrommet er bedre. Skyløsninger anses som et miljøproblem fordi de krever stort energiforbruk, og spesielt Kunstig Intelligens-tjenester.

Leverandørkjeden innen IKT er lukkede og lite transparente. Det gjør det både vanskelig å identifisere reell risiko og få til samarbeid med bransjen om forbedringer.

I tillegg er transport og -renholdstjenester ansett som risikoområde når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår i Norge som er et prioritert område fra myndighetenes side.

4. Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning. Gjenoppretting.

Det skal redegjøres for tiltak for å stanse, forebygge eller redusere faktiske negative konsekvenser eller virkninger av funn fra kartleggingen, samt hvordan disse har bidratt eller forventes å bidra til å redusere risiko eller rette opp faktisk negativ påvirkning. De mest vesentlige negative påvirkningene prioriteres først. Der det har skjedd en negativ påvirkning eller skade, må forholdene gjenoprettes.

Virksomhetene bør utvikle og iverksette planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer.

Som nevnt ovenfor er anskaffelse av IKT hardware ansett som høyrisikoområde, men det er vanskelig å påvise reell negativ påvirkning eller skade på grunn av den lukkede leverandørkjeden. Det arbeides derfor med å modne leverandørene for å få informasjon om hvor produktene kommer fra (krav til sporbarhet).

Sykehusinnkjøp HF har som policy å samarbeide med leverandørene for å utvikle dem til å bli bedre fremfor å stoppe kontrakten. Det stilles derfor krav til policyer og rutiner, samt krav om at leverandørene følger opp sine underleverandører. Det foretas også stikkprøvekontroller om enn i begrenset grad.

Sykehusinnkjøp HF samarbeider derfor med flere aktører på anskaffelsesiden for å kunne påvirke og endre. Samarbeidspartnerne er først og fremst Oslo kommune og Statens innkjøpssentral. Gjennom dette samarbeidet er det gitt forslag til forbedringer i bransjen. For nærmere informasjon om tiltaket vises det til Sykehusinnkjøp HF sin Redegjørelse rapporteringsåret 2023 side 25.

Når det gjelder transport og renhold ivaretas dette ved kontraktbestemmelser og egenrapporteringsskjema, samt stikkprøvekontroll. Det vises til Sykehusinnkjøp HF Redegjørelse rapporteringsåret 2023 side 27.

Sykehusinnkjøp HF sin Redegjørelse rapporteringsåret 2023 punkt 6 side 36 til 37 inneholder informasjon om Gjenoppretting der det er påkrevd, men så langt er det ikke avdekket behov for det på IKT-området.

5. Overvåking og gjennomføring av resultat

Man bør ha systematikk og rutiner på plass for å følge opp og kritisk vurdere om prioriteringer, tiltak og konklusjoner for å følge med på om det er noe effekt av arbeidet med aktsomhetsvurderingen.

I alle anskaffelser stilles det krav til leverandørenes arbeid med klima og miljø, seriøsitetsbestemmelser og etisk handel. Arbeidet i leverandørkjeden skjer derfor gjennom samarbeid med avtaleparten. Dersom det oppdages brudd på kontraktsbestemmelsene, blir det laget en plan med forbedringstiltak som Sykehusinnkjøp i samarbeid med leverandøren sørger for blir gjennomført. Sykehusinnkjøp HF har fokus på vesentlige risikoområder og oppfølging av disse. Det vises til Redegjørelse rapporteringsåret 2023 punkt 4 side 31-32.

6. Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Virksomhetene skal årlig offentliggjøre en redegjørelse om aktsomhetsvurderingen. I tillegg har enhver ved skriftlig forespørsel rett til informasjon om hvordan virksomheten håndterer faktiske og potensielle konsekvenser.

Kommunikasjonene bør bygge på konkrete aktiviteter og resultater, og eventuelt relevante styringsdokument knyttet til aktsomhetsvurderinger som for eksempel policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter for å håndtere reelle og potensielle negative påvirkninger på mennesker, samfunn og miljø.

Funn som Sykehusinnkjøp HF gjør som ledd i aktsomhetsvurderingen vil i hovedsak bli kommunisert mellom Sykehusinnkjøp HF, leverandør og produsent.

Funn som Helse Nord IKT HF oppdager i løpet av anskaffelsen eller kontraktsforvaltningen på kontrakter anskaffet av Sykehusinnkjøp HF, vil bli kommunisert til Sykehusinnkjøp HF gjennom etablerte kanaler.

Helse Nord IKT HF har som offentlig oppdragsgiver rutiner for å håndtere innsynsbegjæringer fra publikum.

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2023

for Sykehusinnkjøp HF

□

*Etisk handel Norge har vurdert at rapporten til Sykehusinnkjøp HF oppfyller våre krav til basisnivå. Les mer om basisnivå **her**.*

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø, klima og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål og Parisavtalens 1,5 graders mål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer i Etisk handel Norge som er på Basisnivå1 oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep Responsible Business Conduct er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, dyr, samfunn og miljø – kalles aktsomhetsvurderinger (due diligence). Virksomheter over en viss størrelse er gjennom åpenhetsloven pålagt å gjøre aktsomhetsvurderinger på menneskerettigheter. Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger også på samfunn, miljø og dyr og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper (vår Code of Conduct) for bærekraftig forretningspraksis dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

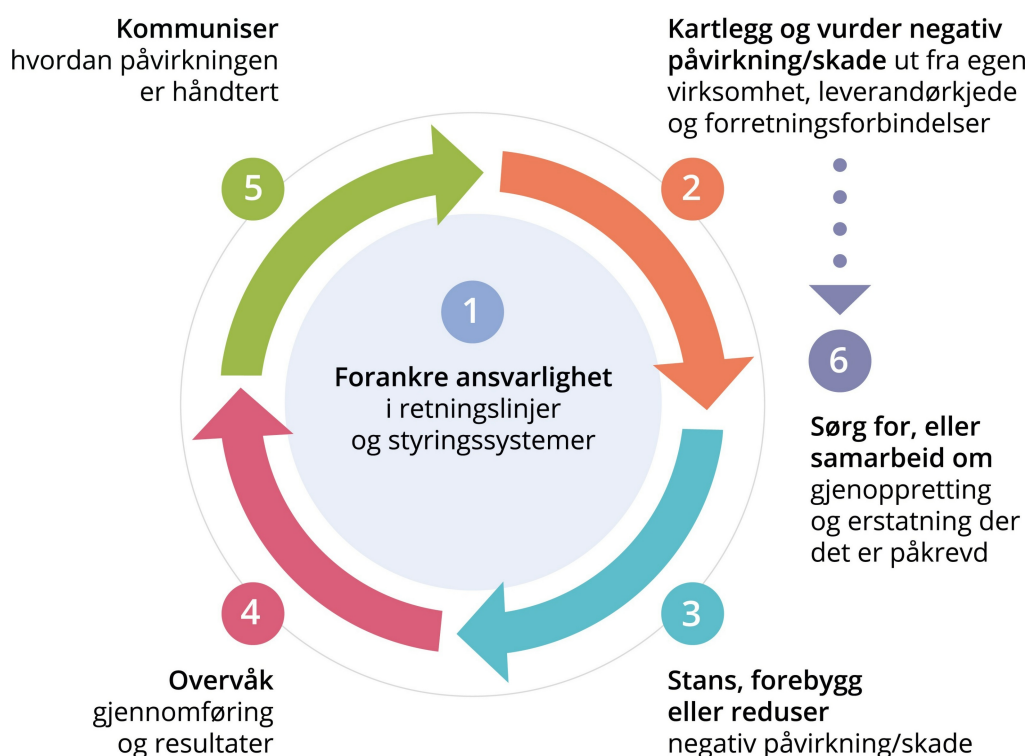
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Rapporteringsåret 2023 har for Sykehusinnkjøp HF vært særlig preget av arbeidet med den nye åpenhetsloven og redegjørelsen for samfunnsansvar. Som en tjenesteleverandør innen innkjøp til alle landets helseforetak, er det høye forventninger til at vi er gode på aktsomhetsvurderinger, kravsetting og oppfølging innen dette området.

Sykehusinnkjøp HF anskaffet for omlag 30 milliarder i 2023. Det er viktig at vår innkjøpsmakt blir brukt på en samfunnsansvarlig måte. For å gjøre gode prioriteringer, har Sykehusinnkjøp HF i 2023 utarbeidet en handlingsplan med grundige risikovurderinger som bakgrunn for prioriterte områder i tett dialog med våre eiere og kunder. Dette vil være en god hjelp i det videre arbeidet med samfunnsansvar framover.

Sykehusinnkjøp HF er også godt i gang med å utvikle kategoriplaner for alle kategoriene vi har ansvar for. I 2023 ble kategoriplanene for medisinske forbruksvarer og HR godkjent, samt oppstart av kategoriarbeidet for kirurgiske produkter og mat og drikke. Det legges mye ressurser i arbeidet med å utarbeide gode og robuste analyser innen samfunnsansvar i alle kategoriplanene. Det sikrer en solid base for videre arbeid med samfunnsansvar i de enkelte kategoriene.

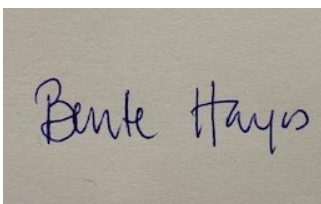
Fra 1. januar 2024 kom det forskriftendringer både innen miljø og arbeidslivskriminalitet. Dette førte til at vi høsten 2023 prioriterte å utvikle maler og verktøy for å sette våre ansatte i best mulig stand til å følge opp de nye forskriftene. Det har vært mye arbeid, men med bakgrunn i prioriteringene, mener Sykehusinnkjøp HF at arbeidet med etisk handel har fått den plassen som er nødvendig. Det er viktig for foretaket at Sykehusinnkjøp HF skal fortsette å være førende innen arbeidet med menneske- og arbeidstakerrettigheter både innenlands og utenlands selv om miljø og klima får det meste av oppmerksomheten fra både eiere og myndigheter på grunn av forskriftsendringene.

Sykehusinnkjøp HF skal ligge i front innen alle bærekraftstemaene og vi er glad Etisk handel Norge er med oss på laget i dette arbeidet også i 2024.

Bente Hayes

Administrerende direktør

" Sykehusinnkjøp HF skal ligge i front innen alle bærekraftstemaene og vi er glad Etisk handel Norge er med oss på laget i dette arbeidet også i 2024. "

Bente Hayes
administrerende direktør

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Sykehusinnkjøp HF

Adresse hovedkontor

Vadsø

Viktigste merker, produkter og tjenester

Varer og tjenester til norske sykehus (spesialisthelsetjenesten)

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Sykehusinnkjøp HF er eid av de fire regionale helseforetakene, og ble etablert for å levere innkjøpstjenester til spesialisthelsetjenesten. Helseforetakene kan beskrives som Sykehusinnkjøp HF sine kunder.

Innkjøpstjenestene er overordnet gruppert i to:

- Tjenester knyttet til anskaffelser av varer og tjenester innenfor rammen av lov og forskrift om offentlige anskaffelser.
- Tjenester knyttet til forvaltning av avtaler.

Tjenestene er definert som Sykehusinnkjøp HF sin kjernevirksomhet. Foretaket er å betrakte som en innkjøpsentral etter Forskrift om offentlige anskaffelser § 4-3 bokstav a. Foretaket får betalt for sine leveranser gjennom en finansieringsmodell besluttet av foretakets eiere. Finansieringsmodellen er i det vesentlige basert på rammefinansiering av divisjonene og av fellesfunksjonene, men med noe islett av aktivitetsbasert time finansiering.

Sykehusinnkjøp HF har seks divisjoner: Divisjon nord, Midt-Norge, sør-øst og vest, divisjon nasjonale tjenester og divisjon legemidler, samt fellesfunksjoner. Hovedkontoret ligger i Vadsø. Vi har 25 lokasjoner over hele landet.

Sykehusinnkjøp HF er tilsluttet arbeidsgiverorganisasjonen Spekter.

Det er viktig for Sykehusinnkjøp HF å ha et godt samarbeid med de tillitsvalgte. Samarbeidet ivaretas gjennom dialog og faste møter. Hovedavtalene mellom Spekter og hovedorganisasjonene er selve grunnmuren i partssamarbeidet, og omfatter bestemmelser om forhandlingsordning, samarbeid og tillitsvalgte. Hovedavtalene ligger på Spekter sin nettside: <https://www.spekter.no>

Handelspraksis

Sykehusinnkjøp HF er en offentlig virksomhet. Alle anskaffelser utført av Sykehusinnkjøp HF følger Lov og forskrift om offentlige anskaffelser. I loven står det at offentlig oppdragsgiver ikke kan diskriminere leverandører utelukkende på bakgrunn av nasjonalitet, men i forskriften er det beskrevet at leverandører kan avvises hvis de ikke kan møte en del standard krav (§17). Det er strenge krav til å dokumentere registreringer, godkjenninger, skatteattest, finansielle og økonomiske stillinger m.m. Sykehusinnkjøp HF følger også styringsdokumenter fra staten som for eksempel Statens eierskapsmelding og Utenriksdepartementets handlingsplan for oppfølging av FNs veiledende prinsipper. Her står det at statens innkjøpspraksis bør reflektere FNs veiledende prinsipper.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

31 000 000 000

Antall ansatte

317

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering og denne rapportens tidsperiode

Omsetning for rapporteringsåret er verdien av årlig anskaffelsesportefølje (anskaffelser og forvaltning), som helseforetakene kan gjøre avrop på.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Spesialrådgiver etisk handel Pia Trulsen

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

pia.trulsen@sykehusinnkjop.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av virksomhetens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Sykehusinnkjøp HF ble etablert for å levere innkjøpstjenester til spesialisthelsetjenesten gjennom anskaffelser og forvaltning av avtaler.

Anskaffelsene kan deles inn i tre nivåer: lokale anskaffelser, regionale anskaffelser og nasjonale anskaffelser. I

2023 har Sykehusinnkjøp HF gjennomført 974 anskaffelser, hvorav 241 er regional eller nasjonal anskaffelse.

Leverandørene er en blanding av distributører, egenprodusenter og datterselskaper av internasjonale anerkjente selskaper.

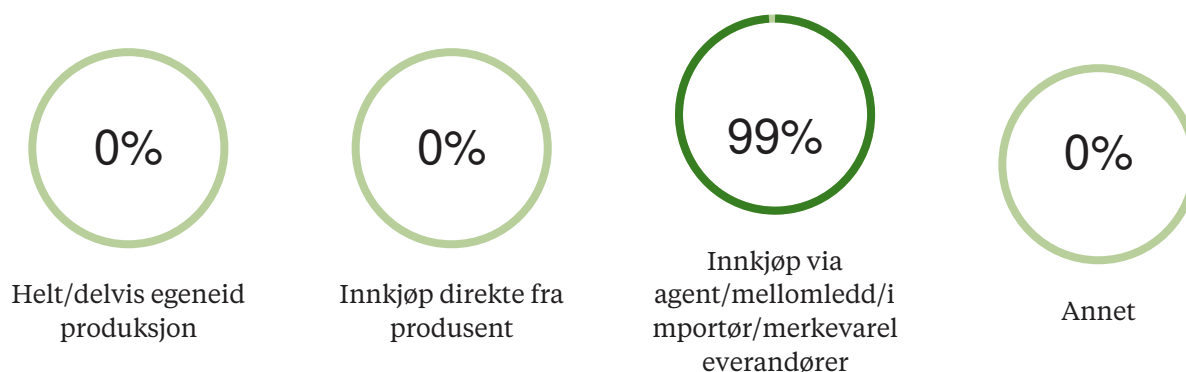
Antall leverandører som virksomheten har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

1 117

Kommentar til antall leverandører

Kategori legemidler har 145 leverandører i sin portefølje i rapporteringsåret, mens øvrige kategorier har 972 leverandører med aktive avtaler i 2023.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Sykehusinnkjøp HF inngår avtaler med leverandører, som enten er distributører, egenprodusenter eller datterselskaper av internasjonale anerkjente selskaper. Sykehusinnkjøp HF har i liten grad direkte kontrakter med ferdigstiller/fabrikk.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Det er leverandørenes ansvar å ha oversikt over deres førsteleddsprodusenter. Sykehusinnkjøp HF etterspør informasjon om produksjonsland i anskaffelser. For eksempel er det produkter fra 54 land i kategorien medisinske forbruksvarer.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som virksomheten har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på:

Antall arbeidere

Antall produsenter dette er basert på

Kommentar til antall arbeidere

Det er avtaleleverandørens ansvar å ha oversikt hvor mange arbeidere det er i fabrikkene de kjøper varer fra. Sykehusinnkjøp HF har mulighet til å innhente informasjon om antall ansatte når avtaler følges opp. Oppfølgingen gjøres med bakgrunn i en risikovurdering for negativ påvirkning av mennesker, samfunn og miljø i verdikjeden.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Operasjonsprodukter - steril oppdekkingsmateriale og bekledning	Kina Kambodsj a Thailand
Anestesiprodukter - diverse plastprodukter	India Mexico
Kirurgiske instrumenter	Kina Indonesia Malaysia Pakistan Polen
Antibiotika (virkestoff)	Kina India
IKT utstyr	Kina
Tekstil	India Pakistan Vietnam
Hygiene og pasientpleieprodukter - undersøkelseshansker, munnbind, smittefrakker.	Kina Japan Malaysia Thailand

Sykehusinnkjøp HF har omtrent 200 000 aktive artikler. Det er mange innsatsfaktorer/råvarer som er viktige. Over er det listet opp et utvalg av prioriterte innkjøpsgrupper der flere produkter kommer fra land med høy risiko for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Listen er ikke uttømmende.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Ja

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål :

Kunnskap om produksjonsland er viktig for å gjøre gode aktsomhetsvurderinger. Sykehusinnkjøp HF jobber med å kartlegge antall artikler med informasjon om produksjonsland. Dette arbeidet skal fortsette i 2023. Sykehusinnkjøp HF har pr 31.12.2022 informasjon om 158 490 artikler. Denne andelen skal økes i 2023. Ansvarlig for å øke andel artikler i organisasjonen er prosjektledere i kommende anskaffelser og avtaleforvaltere er ansvarlig for å berike eksisterende avtale med produksjonsland der dette mangler. Medisinske kategorier prioriteres.

Status :

Sykehusinnkjøp HF har i 2023 jobbet med å berike avtaleartikler med produksjonsland. I løpet av året har artikler med informasjon om produksjonsland økt med 30 000 fra 158 490 artikler til 188 404 artikler pr 31.12.2023.

2

Mål :

Kategoriprogrammet med samfunnsansvarsanalyse 2023 - Ferdigstille kategoriplaner for medisinske forbruksvarer og HR innen 1. april 2023. Ansvarlig for ferdigstilling er medlemmer i det enkelte kategoriprogram.

Oppstart 1. april 2023 med utarbeidelse av kategoriplaner inkludert samfunnsansvarsanalyse og tiltaksplan for kirurgiske produkter og bygg- og eiendomsdrift. Medlemmene i kategoriprogrammet er ansvarlige og involverer avdeling for samfunnsansvar ved behov.

Status :

Kategoriprogrammene for medisinske forbruksvarer og HR ble ferdigstilt i april 2023.

Etterfølgende har det blitt jobbet med tiltaksplaner.

Innen kategorien medisinske forbruksvarer, er et av tiltakene årlig å følge opp alle de største, strategiske og viktigste leverandørene innen samfunnsansvar. For øvrig skal det innen medisinske forbruksvarer årlig vurderes behov for revisjon på fabrikker med spesielt høy risiko for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter.

Kategoriprogrammene innen Kirurgiske produkter og Bygg og eiendomsdrift er i slutfasen før de endelig vedtas.

Ferdige kategoriplaner kan leses på www.Sykehusinnkjop.no

3

Mål :

Løpende utvikle- og harmonisere krav/kriterier i risikoanskaffelser sammen med samarbeidspartnere som Oslo kommune og Statens innkjøpssenter og andre nordiske organisasjoner. Avdeling for samfunnsansvar har hovedansvaret.

Status :

I rapporteringsåret har Sykehusinnkjøp HF benyttet nye og strengere krav til etisk handel i anskaffelsen av mobiltelefoner og nettbrett. Kravene har blitt utviklet i samarbeid med Oslo kommune, som også har benyttet kravene i sin anskaffelse.

Sykehusinnkjøp HF og Oslo kommune har tildelt kontrakt til samme leverandør, hvilket gir anledning til felles oppfølging i 2024 og tiden fremover.

4

Mål: Avdeling for samfunnsansvar skal sammen med kategoriansvarlige, oppdatere Sykehusinnkjøp HFs nettside med en beskrivelse hvordan Sykehusinnkjøp HF gjennomfører aktsomhetsvurderinger samt offentliggjøre prioriterte risikoområder. Frist 30. juni 2023.

Status: Sykehusinnkjøp HF har oppdatert hjemmesiden med beskrivelse av hvordan aktsomhetsvurderinger gjennomføres, Det er også publisert handlingsplan for samfunnsansvar med prioriterte risikoområder.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Sykehusinnkjøp HF skal ferdigstille og godkjenne kategoriplaner med samfunnsansvarsanalyser for kirurgiske produkter og bygg- og eiendomsdrift i andre kvartal 2024.
Sykehusinnkjøp HF skal ha oppstart av nye kategoriprogrammer innen IKT og administrasjon i første kvartal 2023.

2

Sykehusinnkjøp HF skal være med å bidra til redusert spredning av antibiotikaresistens gjennom felles nordiske anskaffelser og annet europeisk samarbeid.

3

Kategoriområdene skal årlig ha møte med de største og strategisk viktigste leverandørene innen medisinske kategorier, der det skal være fokus på aktsomhetsvurderinger, sirkularitet, miljø- og klimamål samt produkter som inneholder skadelige stoffer.

4

Sykehusinnkjøp HF skal jobbe aktivt for å sikre lovlige og ordnede arbeidsforhold i alle tjenstekontrakter og i tjenesteelementer i vareanskaffelser der det er relevant.

5

Sykehusinnkjøp HF skal løpende utvikle- og harmonisere krav/kriterier i risikoanskaffelser sammen med samarbeidspartnere som Oslo kommune og Statens innkjøpssenter, Amgro og andre nordiske offentlige organisasjoner.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.sykehusinnkjop.no/495a9e/siteassets/dokumenter/om-oss/samfunnsansvar/policy-for-samfunnsansvar.pdf>

1.A.2 Hva sier virksomheten offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn, miljø og klima?

Sykehusinnkjøp HF skal kontinuerlig forbedre foretakets arbeid med samfunnsansvar for å tilfredsstille følgende krav fra målbildet i oppdragsdokumentet i 2023: : «Helseforetaket skal sørge for at anskaffelsene skjer på korrekt og samfunnsansvarlig måte. Helseforetaket skal være en pådriver for etisk handel og miljøvennlige innkjøp.» Ambisjonen er understøttet av de regionale helseforetakene i flere oppdragsdokument. Ambisjonen er også støttet av våre etiske retningslinjer vedtatt av styret 25.01.2018

Der står det:

«Sykehusinnkjøp HF er en av Norges største innkjøpsorganisasjoner og skal være ledende innen etikk og samfunnsansvar.»

Sykehusinnkjøp HF er opprettet for å gi merverdi til helseforetakene gjennom profesjonaliserte anskaffelser og avtaleoppfølging, og sikre gevinstrealisering også innenfor samfunnsansvar.

Sykehusinnkjøp HF bruker aktsomhetsvurderinger som metode for å respektere menneskerettigheter.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Sykehusinnkjøp HF har en policy for samfunnsansvar. Denne ble sist vedtatt av styret 14.12.2023. Første utgave ble vedtatt av styret 17.12.2021 og var i forkant på innspillsrunde blant de regionale helseforetakene, som er Sykehusinnkjøp HF's eiere. Arbeidet med etisk handel i Sykehusinnkjøp HF er ellers godt forankret fra etableringen av foretaket ved at det i stiftelsesvedtektene står: "...Helseforetaket skal sørge for at anskaffelsene skjer på korrekt og samfunnsansvarlig måte. Helseforetaket skal være en pådriver for etisk handel og miljøvennlige innkjøp..." etter at vedtektene ble forandret, er denne målsettingen lagt inn som et målbilde og ligger i oppdragsdokumentet for 2023. Styret vedtok i 2018 etiske retningslinjer hvor det står: "Sykehusinnkjøp HF skal være en pådriver for etisk handel og som medlem av organisasjonen «Etisk handel Norge», er alle medarbeidere i Sykehusinnkjøp HF forpliktet til å jobbe for forbedring av arbeids- og menneskerettigheter og miljø i produksjonen av varer og tjenester. Dette gjøres ved å stille etiske krav når en risikovurdering av produkt og leverandørkjeder tilsier det. Ved særlig risiko for brudd på menneskerettigheter, skal kontraktene følges opp i avtaleperioden.

Etiske retningslinjer ble sist oppdatert og vedtatt av Sykehusinnkjøp HF's styre 14.12.2023.

Policy for samfunnsansvar er utarbeidet på norsk.

I tillegg til Policy for samfunnsansvar har Sykehusinnkjøp HF minimumskrav om etisk handel til alle leverandører på norsk og engelsk.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i virksomheten, forankret i interne retningslinjer og rutiner og hvorfor?

Overordnet ansvar for aktsomhetsvurderinger ligger hos administrerende direktør. Enhet for forretningsutvikling, herunder avdeling for samfunnsansvar, har ansvar for oppdatering/utvikling av krav, policy og rutiner, intern kursing og veiledning. Avdeling for samfunnsansvar har et overordnet ansvar for risikovurderinger knyttet til anskaffelser og oppfølging samt prioriteringer.

Prosjektledere er ansvarlige for risikovurdering av anskaffelser og å stille krav i anskaffelsene. Prosjektledere skal også vurdere etter tildeling hvilken effekt kravene som er stillet i anskaffelsen har hatt.

Etter endt anskaffelse overleveres en erfaringsrapport til avtaleforvaltere, hvor det er presisert hvilke krav i anskaffelsen som bør følges opp i kontraktperioden. Områder knyttet til samfunnsansvar følges opp av avtaleforvaltere. Ved behov involveres spesialrådgivere for samfunnsansvar.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse (eller lignende), arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Sykehusinnkjøp HF har to årlige interne kurs i aktsomhetsvurderinger, der avdeling for samfunnsansvar er ansvarlig for gjennomføringen. Kurset er i hovedsak rettet mot nyansatte, men øvrige ansatte kan delta for oppfriskning og bli oppdatert.

Rutiner for risikovurdering er lagt inn i Sykehusinnkjøp HF sitt styrings- og prosessverktøy Medulla.

Avdeling for samfunnsansvar jobber kontinuerlig, i samarbeid med relevante avdelinger i organisasjonen, med å utvikle- og forbedre metode for risikovurdering i leverandørkjeden. Gjennom verktøyet PowerBI har vi oversikt over produksjonsland på de fleste avtaleartiklene. Med oversikt over produksjonsland vurderes risiko per land basert på internasjonale anerkjente kilder som Worldwide Governance Indicator, WGI, International Trade union confederation global rights index, ITUC, Environmental Performance index, EPI og corruption perception index, CPI. Dette er risikokildene Sykehusinnkjøp HF benytter for å vurdere risiko og hvilke kategorier og områder som skal prioriteres for strengere krav i anskaffelser og for kontraktoppfølging.

Videre jobber Sykehusinnkjøp HF med å utvikle kategoriplaner for 13 kategorier innen utgangen av 2025. I kategoriplanene skal det utarbeides en samfunnsansvarsanalyse som kartlegger spesifikke områder med særskilt høy risiko, som kategorien må ha fokus på og iverksette tiltak.

Sykehusinnkjøp HF presiserer viktigheten av at ansatte følger foretakets policy, maler og rutiner i de etiske retningslinjene.

"Sykehusinnkjøp HF er en kompetansebedrift og medarbeidere skal aktivt opprettholde- og utvikle høy faglig kvalitet i sitt arbeid. Der det finnes vedtatte styrende dokumenter, rutiner, malverk, sjekklister, policyer og lignende, skal disse følges. Innspill til forbedringer skal tas inn i linjen og være en del av et aktivt forbedringsarbeid."

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Prosjektledere og avtaleforvaltere har tett dialog med avdeling for samfunnsansvar. Sykehusinnkjøp HF avholder flere interne kurs for både nyansatte og øvrige ansatte der aktuelle tema eller trender drøftes.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, dyr og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Sykehusinnkjøp HF har en strategi for virksomheten vedtatt for årene 2020-2023. Strategien er blitt oppdatert med nytt målbilde som ble vedtatt av styret i Sykehusinnkjøp 14.12.23. Der er samfunnsansvar et av satsningsområdene og omtales slik: " innenfor gjeldende økonomiske rammer skal vi bidra til at spesialisthelsetjenesten når sine mål innen samfunnsansvar. Dette omfatter miljø, etisk handel, arbeidslivskriminalitet og antikorrupsjon. Områdene skal ivaretas ved å være innarbeidet i våre prosesser, maler og kompetansebygging internt."

Etisk handel

Sykehusinnkjøp HF skal arbeide aktivt for at arbeids og miljøforhold stadig forbedres hos leverandører og underleverandører ved å bruke innflytelsen foretaket har til å styrke oppslutningen om etisk handel, følge opp leverandøravtaler og årlig rapportere på arbeidet med etisk handel.

Arbeidslivskriminalitet

Arbeidslivskriminalitet kan omfatte skatteunndragelser, for lave lønninger eller brudd på arbeidsbestemmelser. Som innkjøpsorganisasjon skal Sykehusinnkjøp HF være med å forebygge slik kriminalitet ved å sette tydelige krav til leverandørene og følge opp dette.

Bærekraft og miljø

I samarbeid med fagmiljøene og helseforetakene skal Sykehusinnkjøp HF være en pådriver for at anskaffelser er miljøvennlige og bærekraftige og at livsykluskostnader hensyntas. Sykehusinnkjøp skal medvirke til et marked som fremmer utvikling av miljøvennlige og bærekraftige produkter og arbeide i henhold til FNs definerte bærekraftsmål.

Mer om målbildet kan leses i styresak 14. desember 2023 på Sykehusinnkjøp sin hjemmeside.

Se også punkt 1.A.2

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Sykehusinnkjøp HF har årlig gjennomgang av styrende dokumenter i styret. Dette gjelder policy for samfunnsansvar, etiske retningslinjer og strategiske føringer.

Årsrapport til Etisk Handel Norge legges frem for Sykehusinnkjøp HF sin ledergruppe før innsending og det gis en orientering til styret.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

I henhold til Sykehusinnkjøp HFs rutiner, skal det benyttes kontraktskrav etisk handel i alle vareanskaffelser uavhengig av risiko. Kontraktskravet er utarbeidet av DFØ og Etisk handel Norge og er tilgjengelig på hjemmesiden til Sykehusinnkjøp, DFØ og Etisk handel Norge.

I anskaffelser med høy risiko vurderes det å stille strengere krav som for eksempel kvalifikasjonskrav eller tildelingskriterier. Dersom det stilles strengere krav enn standard kontraktskrav skal avtalen følges opp i kontraktsperioden. Oppfølgingen kan være møte med leverandør, egenrapportering, fabrikkbesøk, ekstern revisjon eller en kombinasjon av disse. Sykehusinnkjøp HF har minimum årlig møte med de største/viktigste leverandørene der bærekraftig forretningspraksis er eget agendapunkt.

Sykehusinnkjøp HF omfattes av Lov om offentlige anskaffelser. Dette betyr at Sykehusinnkjøp HF må gjennomføre nye anskaffelser omtrent hvert fjerde år. Langsiktig samarbeid med produsenter kan bli hemmet av hyppige utskiftninger.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Sykehusinnkjøp HF har i rapporteringsåret jobbet med å systematisere jobben som gjøres innen aktsomhetsvurderinger og fått nedfelt skriftlig informasjon. Ledelsen i Sykehusinnkjøp HF har godkjent handlingsplan for samfunnsansvar som er hos eierne for endelig godkjenning. Sykehusinnkjøp HF har i rapporteringsåret hatt fokus på å innhente informasjon om produksjonsland for avtaleartikler. Informasjon om produksjonsland er viktig for å være i stand til å utføre gode aktsomhetsvurderinger i anskaffelser.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning/ skade, på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens faktiske negative konsekvenser og/eller prioriterte vesentlig risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Hygiene og pasientpleieprodukter	Tvangsarbeid Diskriminering Helse, miljø og sikkerhet Arbeidstid Regulære ansettelses Miljø Korrupsjon	Kina Japan Mexico Malaysia Thailand
IKT hardware	Tvangsarbeid Helse, miljø og sikkerhet Miljø	Kina
Kirurgiske produkter og andre stålprodukter	Barnearbeid Helse, miljø og sikkerhet	Pakistan
Renhold, transport og bygg	Helse, miljø og sikkerhet Lønn Arbeidstid Regulære ansettelses	Norge
Antibiotika	Helse, miljø og sikkerhet Miljø Vann	Kina India

Med omtrent 200 000 aktive artikler er det mange produktgrupper med spesiell høy risiko for negativ påvirkning på menneske, samfunn og miljø. Sykehusinnkjøp HF må kontinuerlig vurdere risiko i hver eneste anskaffelse for å vurdere om det er ny informasjon som flytter risiko til det bedre eller det verre.

Hygiene og pasientpleieprodukter og kirurgiske instrumenter er valgt fremhevet grunnet veldig stor risiko for brudd og fordi dette er produkter innen kjernevirksomheten Sykehusinnkjøp HF opererer under. Hygiene og

pasientpleieprodukter er i stor grad produsert i Sørøst-Asia, undersøkelseshansker særlig i Malaysia. Sykehusinnkjøp HF har siden 2013 vært på besøk seks ganger på hanskefabrikker i Thailand og Malaysia. Det har vært store utfordringer, særlig knyttet til migrantarbeidere, og Sykehusinnkjøp HF har fulgt dette opp med leverandører i snart ti år. Vi ser at oppfølging fører til forbedringer.

Kirurgiske instrumenter er i hovedsak produsert i Tyskland, Polen, Malaysia eller i Pakistan. Et instrument kan være produsert både i Pakistan og Tyskland, men gjerne merket med Tyskland som produksjonsland.

Sykehusinnkjøp HF har besøkt produksjon både i Tyskland og Pakistan og er godt kjent med risikobildet og prioriterer disse produktene ved å stille ekstra strenge krav og følge opp.

Sykehusinnkjøp HF skal være med å bidra til redusert spredning av antibiotikaresistens ved blant annet å sikre tilgang til smalspektret antibiotika. I etisk handel sammenheng er antibiotika valgt grunnet høy risiko for negativ påvirkning på natur og miljø i områder rundt fabrikker i India og Kina. Mesteparten av råvarene til farmasøytisk industri kommer fra India og Kina. Utslipp av antibiotika i lokalmiljøet kan gi alvorlige konsekvenser for det lokale miljø og for utbredelsen av antibiotikaresistens.

Sykehusinnkjøp HF skal i 2024 i gang med den tredje nordiske anskaffelsen av antibiotika. Der vil vi benytte fellesnordiske miljøkriterier, hvor man benytter handlingsrommet som ligger i et frivillige rammeverk for ansvarlig antibiotikaproduksjon. Rammeverket for ansvarlig antibiotikaproduksjon ble utarbeidet i 2022 med tilhørende sertifiseringsordning utført av BSI eller en annen sertifisert virksomhet. Mere informasjon om ordningen kan leses på interesseorganisasjonen AMR Industry Alliance sine hjemmesider www.amrindustryalliance.org

IKT er valgt ut som prioritert område, da det er kjent høy risiko for brudd på arbeidstaker - og menneskerettigheter i verdikjeden, og fordi markedet oppleves lite åpent om faktiske forhold i leverandørkjeden. IKT er også en del av Sykehusinnkjøp HF sitt kategoriprogram for 2024.

Renhold, transport og bygg er risikoområder innen arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, og prioritert av norske myndigheter. Sykehusinnkjøp HF har i sitt kategoriprogram for 2024 valgt å gjøre dybdeanalyse på pasientreiser. Innen pasientreiser er det risiko knyttet til både arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, men transport har også en negativ påvirkning på ytre miljø.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Sykehusinnkjøp HF har informasjon om produksjonsland på 188 000 artikler. I verktøyet PowerBI legges det inn informasjon om risiko på land, som er basert på internasjonale kilder WGI World Governance Indicator, ITUC International Trade Union Confederation Global Rights index, EPI Environmental Performance Index og CPI Corruption perception Index. Sykehusinnkjøp HF har sammenstilt risikoparameterne og knyttet informasjonen til produksjonsland på avtaleartikler.

Merk at risikovurdering ved denne metoden er knyttet til rammeavtaler på varer og ikke dekker vurdering på legemidler, tjenesteavtaler og investeringskjøp.

For tjenesteavtaler er renhold, transport og bygg prioriterte områder basert på nasjonale anbefalinger.

Anskaffelser av legemidler har en del ulikheter fra anskaffelser av andre varer. Dette gjør at det ikke er prioritert å legge inn produksjonsland, men det er prioritert å jobbe med samfunnsansvar blant annet gjennom å samarbeide om krav med de andre nordiske landene. Dette er omtalt i Legemiddelstrategien i Sykehusinnkjøp HF:

<https://www.sykehusinnkjop.no/legemidler/legemiddelstrategien-i-sykehusinnkjop-hf/>

Investeringskjøp på for eksempel medisinsk teknisk utstyr er i øyeblikket ikke et prioritert område for Sykehusinnkjøp HF, da det er vurdert at Sykehusinnkjøp HF har større påvirkningsmulighet i rammeavtaler.

Sykehusinnkjøp HF er med i flere internasjonale samarbeidsfora der risiko og forbedringsmuligheter diskuteres. Utvalgte relevante samarbeidspartnere er Oslo kommune, Statens innkjøpssenter, Nordisk Lægemedelforum, Hållbar Upphandling og Adda i Sverige, Amgros i Danmark, Helsinki universitetssykehus i Finland, National Health Services, British Medical Association og Electronic Watch.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

I rapporteringsåret er det ikke identifisert nye risikoområder eller oppdaget avvik.

Det er offentlig kjent at det er stor risiko for tvangsarbeid knyttet til rekruttering av migrantarbeidere i hanskeindustrien i Malaysia. Sykehusinnkjøp HF har i anskaffelsen stilt obligatoriske krav til ingen-kost-rekrutteringsrutiner hos produsent. Ved å stille krav til null-kost rekrutteringspolicy hos produsenter, er det mulig for Sykehusinnkjøp HF å utelukke produsenter som ikke har kontroll på rekrutteringsprosessene. Rekruttering av migrantarbeidere har i flere år vært hovedårsak for de groveste bruddene på menneskerettigheter innen hanskeindustrien i Malaysia. I 2023 inngikk Sykehusinnkjøp HF en nasjonale avtale på undersøkelseshansker, der alle valgte produsenter har null-kost rekrutterings policy. Sykehusinnkjøp HF besøkte 4 fabrikker i Malaysia, januar 2023. Det er stadig forbedringer. Denne gangen var det størst utvikling innen boforhold, der standarden var hevet betraktelig. En av de 4 besøkte fabrikkene produserer sterile operasjonshansker. Her var standarden vesentlige høyere. For det første hadde fabrikken en policy om å ansette lokale arbeidere frem for migrantarbeidere. Lønningene lå over minstelønnsnivå og avstanden mellom ledelse og arbeidere i fabrikken var minimal. Produsenten ble vurdert som en meget seriøs aktør som hadde gjort mange forskjellige tiltak for å øke trivsel blant ansatte.

Innen legemidler er bruk og produksjon av antibiotika et fokusområde for å redusere spredningen av antibiotikaresistens. Sykehusinnkjøp HF jobber for at innkjøpsorganisasjonene i Norden skal kunne stille felles miljøkriterier basert på AMRIAs frivillige rammeverk for ansvarlig antibiotikaproduksjon. Rammeverket ble publisert i juni 2022 og er det første viktige steget for at man kan utfordre industrien på bærekraftig produksjon. Det er leverandørens ansvar å påse at tredjepartsleverandører produserer antibiotika på en bærekraftig måte.

I rapporteringsåret er det gjennomført markedsdialog med bransjen innen mobil og nettbrett i forbindelse med anskaffelse av nevnte produkter. Sykehusinnkjøp HF og Oslo kommune samarbeidet tett forutvikling av tildelingskriterier innen etisk handel i anskaffelsen på mobil og nettbrett. Samme leverandør vant anbudet for både Oslo kommune og Sykehusinnkjøp HF. I kontraktsoppfølgingen samarbeider partene om oppfølging av avtalen.

Det har blitt gjennomført møte med produsentleddet Apple i et forsøk på å få mer innsikt i deres leverandørkjeder. Dessverre var Sykehusinnkjøp HF og Oslo kommune ikke imponert av tilbakemeldingen de fikk og har derfor blitt med i et opprop om innsikt i leverandørkjeden til Apple sammen med Electronic Watch og deres medlemmer. Det er foreløpig ikke kommet noen tilbakemelding på oppropet.

Innen renhold har Sykehusinnkjøp HF benyttet egenutviklede kontraktskrav med utvidede krav og egenrapportering som benyttes basert på risikograd. Flere renholdsavtaler er valgt ut til nærmere oppfølging i 2024.

A woman in a blue surgical cap and gown is shown in profile, looking down at her work. She is in a clinical setting, likely an operating room, with other staff in similar attire visible in the background. The lighting is bright and clinical.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø:

Prioritert negativ påvirkning/skade	Hygiene og pasientpleieprodukter
Overordnet mål :	Ingen migrantarbeidere i hanskeproduksjon skal være ansatt under tvang.
Status :	Alle hanskeprodusenter i Malaysia med avtale med spesialisthelsetjenesten har gjennomført eller startet tilbakebetaling av rekrutteringsutgifter til migrantarbeidere. Sykehusinnkjøp HF har i 2023 fulgt opp fabrikkene med besøk på produksjonsstedene. Ved besøk ble det observert vesentlige bedre boforhold. Det er færre folk på rommene og bedre oppbevaringsmuligheter til arbeidernes private eiendeler. I det hele tatt økt standard.
Mål i rapporteringsåret :	Stille konkrete krav om null-kost rekrutterings-policy i anskaffelsen som sikrer leveranser fra seriøse produsenter.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Gjennom kvalifikasjonskrav har leverandører i nasjonal anskaffelse av undersøkeshansker dokumentert produsentenes null-kost rekrutteringspolicy og tilhørende tilbakebetalingsplan til migranter.

Nye avtaler trådte i kraft i 2023. Som en del av avtaleoppfølgingen vil det være dialog med leverandører gjennom kontraktens levetid. Er det mistanke om brudd/forverring av situasjonen vil det bli vurdert å følge opp fabrikker i 2024 også.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Sikre at produsenter gjennomfører tilbakebetaling av rekrutteringsavgifter til alle migrantarbeidere hos kontraktsfestede hanskeprodusenter i Malaysia. I januar 2023 besøkte Sykehusinnkjøp 3 fabrikker, som alle kunne dokumentere at migrantarbeidere som tidligere hadde betalt rekrutteringsavgifter, hadde fått tilbakebetalt penger.

Prioritert negativ påvirkning/skade	IKT hardware
Overordnet mål :	Sikre åpenhet om utfordringer i leverandørkjeden.
Status :	Kommunikasjon om utfordringene er igangsatt i samarbeid med samarbeidspartnere og leverandørmarkedet.
Mål i rapporteringsåret :	Dialogmøter med bransjen sammen med Oslo kommune og Statens Innkjøpssenter.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

I samarbeidsprosjektet er det i 2023 gjennomført markedsdialog med IKT bransje. I etterkant har både Oslo kommune og Sykehusinnkjøp HF gjennomført anskaffelser på mobiltelefon og nettbrett, der det var et tett samarbeid om etisk handel tildelingskriterier i anskaffelsen. Samme leverandør vant anbudet for både Oslo kommune og Sykehusinnkjøp HF. Sykehusinnkjøp HF skal fortsette å samarbeide med Oslo kommune om oppfølging av avtalen.

Et tiltak i 2024 er å følge opp oppropet sendt til Apple i samarbeide med Electronic Watch og deres medlemmer, for å sikre det kommer en tilbakemelding.

I tillegg planlegges det markedsdialog med industrien sammen med Oslo kommune og Statens innkjøpssenter i første kvartal 2024.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

I 2024 skal vi fortsette å harmonisere krav i anskaffelser for IKT hardware med andre offentlige samarbeidspartnere for å sikre at seriøse leverandører som benytter OECDs metode for aktsomhetsvurdering, blir valgt.

Sykehusinnkjøp HF startet 2024 på kategoriplan for IKT, og her skal det utarbeides en samfunnsansvarsanalyse, som fokuserer på risiko og tiltak for kategorien.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Kirurgiske produkter og andre stålprodukter
Overordnet mål :	Ingen barnearbeid i produksjon av kirurgiske produkter
Status :	Det er gjennomført møter med leverandør og underleverandør, som har instrumenter på avtale produsert i Pakistan. Sykehusinnkjøp HF har ut fra det ingen indikasjon på brudd på krav til etisk handel.
Mål i rapporteringsåret :	Benytte kvalifikasjonskrav i anskaffelser av kirurgiske instrumenter for å sikre seriøse aktører.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Kvalifikasjonskrav er benyttet i anskaffelser av kirurgiske instrumenter.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Følge opp avtaleleverandører med produksjon i Pakistan. Leverandør må redegjøre for sine aktsomhetsvurderinger knyttet til kirurgiske produkter fra Pakistan. Basert på redegjørelse må Sykehusinnkjøp HF vurdere om det er behov for ytterligere oppfølging.

Det er gjennomført møte med leverandør og underleverandør, som har instrumenter på avtale produsert i Pakistan. Underleverandør viste fem akseptable rutiner for aktsomhetsvurderinger og oppfølging av produsenten i Pakistan. Sykehusinnkjøp HF har liten grunn til å mistenke alvorlige brudd i verdikjeden.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Renhold, transport og bygg
Overordnet mål :	Lovlige og ordnede arbeidsforhold i alle tjenestekontrakter, og i tjenesteelementer i vareanskaffelser der det er relevant.
Status :	
Mål i rapporteringsåret :	Sykehusinnkjøp HF skal sikre lovlige og ordnede arbeidsforhold i alle tjenestekontrakter ved å benytte særskilte kontraktskrav og egenrapporteringsskjemaer i risikoanskaffelser og følge opp disse.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Kontraktskrav og egenrapporteringsskjema er benyttet i utvalgte risikoanskaffelser. Sykehusinnkjøp HF har til nå benyttet egenutviklede kontraktskrav med utvidede krav og egenrapporteringsskjema som er benyttet avhengig av risikograd. Det er utført intern halvårlig opplæring som omfatter bruk av krav og oppfølging. Graden av anvendelse av krav og oppfølging baseres på intern risikovurdering i henhold til rutiner. Fra 2024 vil det benyttes krav som i det vesentlige vil være identiske med maler fra DFØ. Hensikten er både å gjøre det enklere for oss å stille relevante krav for de ulike risikoområdene, samt å sikre at leverandørmarkedet gjenkjenner standard krav og maler fra DFØ i våre anskaffelser. Dette er aktualisert ved at det fra 2024 er trådt i kraft nye forskriftsendringer som følge av Norgesmodellen. DFØ har derfor utarbeidet nye kontraktskrav og maler i henhold til endringene, som hovedsak gjelder for områdene bygg/anlegg og renhold.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Sykehusinnkjøp HF besluttet i 2023 å utføre seriøsitetsoppfølging av renholdsanskaffelser ved hjelp av systemet HMSREG og seriøsitetsmodulen som er integrert i dette. Oppfølgingene gjøres i samarbeid med Sykehusbygg HF, som allerede benytter dette systemet ved sine oppfølginger. Det er igangsatt forberedelser til oppfølgingene, og det er avholdt informasjonsmøte med leverandører om de praktiske sider ved oppfølgingen. De påbegynte oppfølgingene antas å være ferdig utført i løpet av første halvår 2024.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Antibiotika
Overordnet mål :	Sykehusinnkjøp HF skal være med å bidra til å redusere spredning av antibiotikaresistens
Status :	
Mål i rapporteringsåret :	Sykehusinnkjøp HF skal etablere fellesnordiske miljøkriterier/-krav i anskaffelser av antibiotika

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Sykehusinnkjøp HF har stilt miljøkriterier i anskaffelser av antibiotika for å redusere risiko for negativ påvirkning på natur og miljø rundt fabrikkene.

Sykehusinnkjøp HF skal i gang med den tredje felles anskaffelse av antibiotika hvor vi vil benytte felles nordiske miljøkriterier, der man benytter handlingsrommet i det frivillige rammeverket for ansvarlig antibiotikaproduksjon (AMRIA). Les mere under punkt 2.A.1

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Sykehusinnkjøp HF tok ledelsen i utvikling av felles nordiske miljøkriterier i regi av Nordisk Lægemedelforum. Kriteriene ble presentert for industrien i henholdsvis København og Stockholm i juni 2023. Utfordringen blir å få de nordiske landene til å ta miljøkriteriene i bruk, samt få industrien med på endringen. Dette arbeidet forventes å ta omtrent 10 år.

Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Spesialisthelsetjenesten har felles miljø og klimamål for 2022-2030. Her er de målene som treffer Sykehusinnkjøp HF sin virksomhet mest listet opp.

1. Redusere CO2 utslipp med 40% innen 2030 og langsiktig mål om å være klimanøytral innen 2045.

Sykehusinnkjøp HF rapporterer årlig på klimagassutslipp i tillegg til at det utarbeides et klimaregnskap for scope

3. Indirekte utslipp. Klimaregnskapet skal brukes til å iverksette tiltak for å redusere klimagassutslipp i spesialisthelsetjenesten.

2. Andel produkter uten helse- og miljøskadelige stoffer i spesialisthelsetjenesten skal være 75%. Sykehusinnkjøp HF kontrollerer innhold av kjemikalier som er ført opp på den europeiske utfasingslisten for helsevesenet.

Utfasingslisten spesifiserer hvilke kjemikalier og materialer som skal unngås i produkter til helsevesenet når det finnes tryggere alternativer.

Link: https://noharm-europe.org/sites/default/files/documents-files/6966/2021-11-29_FINAL_European-healthcare-phase-out-list.pdf

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Sykehusinnkjøp HF leverer årlig klimaregnskap på direkte utslipp til spesialisthelsetjenestens klimaregnskap.

<https://helse-midt.no/om-oss/gront-sykehus#spesialisthelsetjenestens-rapport-for-samfunnsansvar>

Sykehusinnkjøp HF er i gang med å utvikle klimaregnskap på indirekte utslipp. Dette arbeidet har blitt noe forsinket. Det er usikkert når brukbare resultater vil foreligge.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

I alle anskaffelser estimeres årlig forbruk på artikkelnivå. Basert på disse estimatene kan leverandører planlegge sine innkjøp fra produsenter. I rapporteringsåret har Sykehusinnkjøp HF implementert systemet Ignite. Dette er et system som sammenstiller innkjøpsdata slik at data om forbruk for en avtale enklere kan tas ut og at kvaliteten på dataene kan bedres.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Sykehusinnkjøp HF vurderer i hvilke anskaffelser det er relevant å etterspørre miljømerkede produkter. Det vurderes også hvilket potensiale det er i markedet for å fremme antall miljømerkede produkter innen enkelte kategorier. For eksempel er få artikler innen medisinske forbruksvarer miljømerkede. Sykehusinnkjøp HF jobber sammen med leverandører og nordiske kollegaer for å øke andelen miljømerkede produkter innen kategorien. I oktober 2023 inviterte Sykehusinnkjøp HF sammen med nordiske samarbeidspartnere markedet til dialog om utvikling av mer bærekraftige medisinske produkter, i Malmø. Mer om initiativet kan leses her:

<https://www.sykehusinnkjop.no/nyheter/nyheter-2023/sykehusinnkjop-i-spissen-for-felles-nordisk-miljointiativ/>

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Gjennom kontraktskrav etisk handel punkt 1.1 forventes det at leverandører følger opp sin leverandørkjede der blant annet fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger, er vesentlig.

Ved revisjon eller besøk på fabrikker er arbeiderrepresentasjon, fagforeningsfrihet, kollektive forhandlinger og sosial dialog alltid viktige agendapunkter.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Det gjennomføres interne kurs for opplæring og videreutvikling av ansatte.

Samfunnsansvar er tema i strategiske møter med leverandører. Ved behov setter Sykehusinnkjøp HF opp egne møter, kurs eller webinarer for å øke kunnskap og forståelse til leverandører.

Det viktigste for Sykehusinnkjøp HF er å ha åpen og ærlig dialog med leverandører om forventninger og krav for å spille hverandre gode og drive kontinuerlig forbedringsarbeid.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Sykehusinnkjøp HF har etiske retningslinjer, antikorrupsjonsprogram og er sammen med helseforetakenes samarbeidsavtaler med leverandørorganisasjonene viktige for å redusere korrupsjon og bestikkelser internt og hos leverandører.

Som en del av antikorrupsjonsprogrammet og Sykehusinnkjøp HF sitt introduksjonsprogram for nyansatte, ligger opplæring og dilemmatrening.

I rapporteringsåret har Sykehusinnkjøp HF revidert samarbeidsavtalene med leverandørindustrien og de regionale helseforetak. Disse ligger tilgjengelig på blant annet Sykehusinnkjøp sin hjemmeside. Det er også utviklet informasjonsmateriell og e-læringskurs som er offentlig tilgjengelig.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Sykehusinnkjøp HF deltar aktivt i samarbeid for miljø og samfunnsansvar i spesialisthelsetjenesten. Foretaket er medlem i et formelt samarbeidsforum med de regionale helseforetakene og Sykehusbygg HF, og deltar ellers aktivt i nettverk og samarbeidsmøter på tvers av helseforetakene for å redusere og forhindre negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv a) hvem som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis, b) hvem som har ansvar for å evaluere virksomhetens implementering og arbeid med aktsomhetsvurderinger, og hvordan evalueringen gjennomføres i praksis:

Sykehusinnkjøp HF ved avdeling for samfunnsansvar har utarbeidet en handlingsplan med prioriterte områder, der risiko for brudd er størst. Handlingsplanen viser hvilke risiko det er innen de forskjellige områder, og hvordan Sykehusinnkjøp HF skal jobbe for å redusere risiko. Oversikten har også en konkret handlingsplan med aktiviteter som skal gjennomføres. Handlingsplanen er utarbeidet i samarbeid med de regionale helseforetakene.

I rapporteringsåret har Sykehusinnkjøp HF ferdigstilt felles rutiner og prosesser for avtaleforvaltning, for å sikre relevante avtaler/leverandører blir fulgt opp på vesentlige kontraktskrav. I anskaffelser der det har blitt stilt strengere krav til for eksempel etisk handel, skal det følges opp med flere aktiviteter i kontraktsperioden. Oppfølgingen av etisk handel kan være møte med leverandør, egenrapportering, revisjon på fabrikk, besøk på fabrikk eller en kombinasjon av disse. Tidligere rapporter fra gjennomført revisjon kan være relevant dokumentasjon fra leverandør.

Dybdegående risikoanalyser med tiltaksplan utarbeides for hver enkelt kategori gjennom kategoriprogrammet.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

Sykehusinnkjøp HF bruker aktsomhetsvurderinger som metode. Arbeidet med å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning skjer ved å utføre aktsomhetsvurderinger, sette krav og følge opp disse. Alt arbeid i leverandørkjedene skjer i samarbeid med avtaleleverandør. Vi bygger tillit med leverandørene ved å vise at målet er forbedringer, ikke straffesanksjoner eller kutt av kontrakt. Ved identifiserte brudd, vil det opprettes en plan for forbedringer som det jobbes sammen med leverandør om. Ved stor risiko, vil Sykehusinnkjøp HF dra på besøk til fabrikk eller få utført en tredjeparts revisjon. Evalueringen av tiltak gjøres i samarbeid med leverandør og her kan også tredjeparts revisor kobles inn hvis nødvendig.

Eksempel 1: I anskaffelse av antibiotika er det stilt miljøkrav til produsenter, for å redusere risiko for utslipp av antibiotika i nærmiljøet.

Eksempel 2: Det ble ved et besøk på en hanskefabrikk registrert brudd ved at arbeiderne ikke hadde tilgang til egne pass. Dette ble fulgt opp ved neste besøk, da hadde alle arbeidere låsbare skap.

A woman with dark hair tied back, wearing a light blue button-down shirt and a brown leather apron, is looking down at something out of frame. She is in a kitchen setting, with a gas stove visible in the foreground. The background is blurred, showing kitchen equipment and a bright light source.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheten skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Ved funn av avvik, vil kommunikasjonen i hovedsak være mellom Sykehusinnkjøp HF, helseforetakene, leverandør og produsent. Det vil bli utarbeidet tiltaksplaner med gitte frister, som følges opp mot leverandør. Leverandør er ansvarlig for å dokumentere faktiske forbedringer. Dersom leverandører ikke dokumenterer faktiske forbedringer, kan Sykehusinnkjøp HF i ytterste konsekvens si opp avtalen med leverandør. Forbedringsarbeid rapporteres årlig i Etisk Handel Norges medlemsrapportering.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Gjennom leverandørdialog, interne og eksterne presentasjoner kommuniserer Sykehusinnkjøp HF om kartlegging og håndtering av negativ påvirkning. Relevant er også å få nyhetsartikler i eksterne medier for å belyse problemstillinger. Det er et viktig prinsipp for Sykehusinnkjøp HF å kommunisere om funn og avvik, slik at både ansatte i Sykehusinnkjøp HF og hos leverandører får bedre forståelse for ansvaret man har. Leverandører er hovedansvarlig for oppfølging i sin leverandørkjede. Sykehusinnkjøp HF gjør stikkprøver. Ved bruk av denne metoden er det viktig med kommunikasjon, så også andre leverandører forstår viktigheten av kontinuerlig forbedring.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

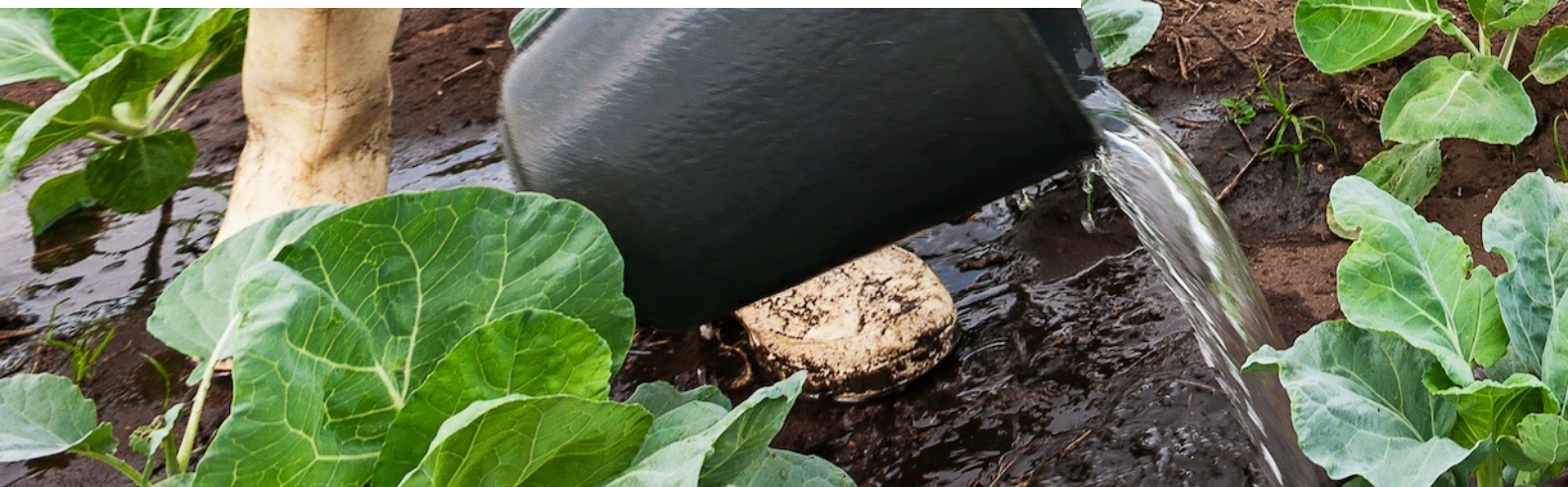
Sykehusinnkjøp HF har, som offentlig oppdragsgiver, etablerte rutiner for håndtering av innsynsbegjæringer. Informasjonskravet knyttet til åpenhetsloven håndteres i henhold til etablerte rutiner.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø

Sykehusinnkjøp HF er en tjenesteleverandør av innkjøpstjenester og kjøper i liten grad inn varer selv. Sykehusinnkjøp HF har i svært liten grad avtaler direkte med produsent eller underleverandør og anser derfor at leverandørene har det største ansvaret for å sikre gjenoppretting. Sykehusinnkjøp HF følger opp leverandører og tilser at de etterlever krav i kontraktene. Dersom det er brudd på arbeidstaker- eller menneskerettigheter i leverandørkjeden vil Sykehusinnkjøp HF ansvarliggjøre leverandøren for gjenoppretting hos produsent. Tiltaksplan utarbeides med gitte frister. Dersom Sykehusinnkjøp HF vurderer at leverandører har manglende oppfølging av tiltaksplan, kan Sykehusinnkjøp HF i ytterste konsekvens si opp avtale med leverandør.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

To eksempler:

Hos hanskeprodusent er det tilrettelagt for at migrantarbeidere har bedre oppbevaringsmuligheter for personlige eiendeler samt generelt høyere kvalitet på bosted.

En leverandør som er blitt fulgt opp i 2023, har fått styregodkjenning av bygging av nytt hostel for migrantarbeidere, for å utbedre boforhold.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at ansatte i egen virksomhet og andre interessenter, spesielt påvirkede arbeidere samt lokalsamfunn har tilgang til varslingskanaler og klagemekanismer, når det er aktuelt

Sykehusinnkjøp HF har egen rutine for varsling av kritikkverdige forhold i organisasjonen. Denne ligger lett tilgjengelig for alle ansatte og blir gjennomgått i kurs for nyansatte og repetert jevnlig.

Grunnleggende prinsipper er følgende:

1. Alle varsler skal tas på alvor og behandles
2. Vår kommunikasjon skal være preget av åpenhet og ærlighet
3. Varsling skal som hovedregel følge tjenestevei
4. Alle parter i en varslingssak skal ivaretas på en god og ryddig måte

Varslingsrutiner i leverandørkjeden, og kvaliteten på disse, spesielt hos produsent er et viktig tema ved fabrikkbesøk.

Kontaktinformasjon:

Sykehusinnkjøp HF
Spesialrådgiver etisk handel Pia Trulsen
pia.trulsen@sykehusinnkjop.no